

מדידת צפייה על ידי ועדת המדרוג הישראלית – סקירה מתודולוגית

שמי פרופ' צבי גילולה, ואני משמש בתפקיד היועץ מדעי-סטטיסטי לוועדה הישראלית למדרוג. אני פרופסור (אמריטוס), במחלקה לסטטיסטיקה, האוניברסיטה העברית ופרופסור (פעיל) במחלקה לסטטיסטיקה ואקונומטריה, בית הספר על שם BOOTH, אוניברסיטת שיקגו (מזה 38 שנים).

כמי שמלווה את ועדת המדרוג מיום הקמתה בשנת 1995 ותחילת פעולתה בשנת 1998, כמפקח מדעי-סטטיסטי, אני מבקש לתאר בזאת את המתודולוגיה אשר בה משתמשת הועדה למדידת כמות הצפייה ולמידרוגה בין האתרים המיוצגים בה.

מתודולוגיה זו נהוגה ברוב גדול של וועדות מדרוג בעולם המערבי הנאור ואושרה לשימוש על ידי פרופ' יוסף יהב, הסטטיסטיקן הממשלתי דאז ועל ידי פרופ' גד נתן המנוח- המדען הראשי של הלמ"ס באותו הזמן, בעל שם עולמי ומומחה הדגימה המוביל בישראל.

שני גופים שונים ובלתי תלויים אשר נבחרים על ידי מכרז סלקטיבי, קפדני ושקוף, אחראים על דגימת צופים ועל ניתוח נתוני צפייתם.

על דגימת הצופים אחראי מכון סקרים אשר דוגם באופן מייצג בתי צופים ומקבל מידע רחב על דמוגרפיית חברי הבית ועל מכלול רב של נתונים הקשורים להרגלי השימוש באמצעי צפייה בתכנים טלוויזיוניים (מכשיר טלוויזיה, מחשב, טלפון נייד וכו'). וועדת המדרוג עבדה בעיקר עם המכונים טלסקר, מדגם, ודיאלוג.

על איסוף נתוני הצפייה וניתוחם אחראי גוף אחר, בעל ניסיון רב ומוכח. מיום היווסדה, עבדה ועדת המדרוג עם חברת TNS הבריטית, והמשיכה לעבוד עם חברה זו כאשר נמכרה לחברת KANTAR הבריטית.

הדגימה, הנערכת כל שנה, מתחילה בסקר כינון בו נדגמים אלפי משקי בית בסקירה טלפונית וכן בסקירה אינטרנטית ממאגר גדול המנוהל על ידי מכון הסקרים הנבחר. בסקר זה, נבחרים משקי בית בעלי אמצעי קליטת תכנים טלוויזיוניים. בין השאר, נשאלת ראשית/משק הבית האם המשפחה תהיה מוכנה להשתתף בפאנל צפייה ארוך טווח הדורש התקנת מכשיר לקליטת צפייה המותקן על כל מכשירי הבית. מכשירי שלט-רחוק ניתנים לבני המשפחה על מנת שיוכלו לזהות את עצמם כאשר הם צופים.

מקרב משקי הבית המסכימים להשתתף נבחר מדגם –אשכולות שכבות מייצג, על סמך נתונים רלוונטיים עדכניים של הלמ"ס.

על משתתפי הפאנל, המקבלים תמריץ סמלי עבור השתתפותם, מתקיים מעקב קפדני לגבי ציות לכללי השימוש באמצעי הצפייה. משק בית אשר בו מתגלים פגמי שימוש מוחלף לאלתר. כמו כן, קיימת תחלופה יזומה של משקי בית בפאנל הן משיקולי ריענון והן משיקולים של מתודולוגיים של ייצוג האוכלוסייה הצופה.

חברת KANTAR אוספת את הנתונים היומיים הגולמיים על צפייה (עכשווית ונדחית) בכל 30 שניות, מעבדת אותם תוך הפעלת מערכת שיקלולים מתקני הטייה. שיקלולים אלו דרושים כדי לשמור על ייצוגיות הפאנל כאשר נוצרת הטייה יומית מקרית מנתוני הלמ"ס. נתוני הצפייה המעובדים נמסרים להנהלת הוועדה וליועץ הסטטיסטי לבחינה ולבדיקה טרם פרסומם.

על פי מיטב ידיעתי, אין וועדת מדרוג בעולם הנאור אשר מנהלת נתוני צפייה ומפקחת עליהם באופן קפדני כוועדת המדרוג הישראלית.

14.8.2023

תאריך

פרופסור צבי גילולה